Het ego en het ware zelf: samenwerking of tegenwerking

8 december 1967
lezing 158

“Gegroet, dierbare vrienden. Mogen zegen en kracht, begrip voor de waarheid en een levende stroom van universele energie jullie vullen en steunen, terwijl jullie hier zijn, luisterend naar deze woorden en wanneer je ze met je meeneemt. En mogelijk neem je ze meer mee als innerlijk effect op je geestkracht dan dat je je de woorden verstandelijk herinnert.

Veel van mijn vrienden op dit intensieve pad van zelfverwerkelijking zijn op een kruispunt gekomen vanwaar ze omzien naar het oude, innerlijke landschap en wat zij zien is angst. Angst voor het leven, angst voor de dood, angst voor genot, angst om controle op te geven, angst voor gevoelens, angst om te zijn als zodanig. Het vraagt, zoals jullie allemaal weten, heel wat zelfconfrontatie om je deze angsten bewust te worden. Gewoonlijk worden die angsten afgedekt, maar niettemin bestaan ze. Veel van mijn vrienden zijn op het punt aangekomen waar zij tot hun verrassing en ontsteltenis plotseling beginnen te zien hoezeer zij al deze aspecten van het leven die ik zojuist noemde, vrezen. Naarmate je je meer van deze angsten bewust wordt, word je je ook geleidelijk en automatisch bewust van de uitwerking die deze tot nu toe onbewuste angsten op je leven hebben; hoe ze je handelen bepalen, hoe ze maken dat je je terugtrekt van het leven. Dan begin je ook die vage gevoelens te onderkennen dat je het leven niet ten volle leeft, gewoonlijk zonder goed te weten waarom en je begint te beseffen hoeveel je mist.

En zo is het ook, vrienden, jullie missen het leven zelf. Je mist het scheppende levensproces door dit proces te vrezen. En in de lezing van vanavond wil ik enkele aspecten van deze angsten bespreken, hun gemeenschappelijke noemer en hoe je een onnodige toestand van angst, frustratie en pijn kunt verhelpen. Want zelfs diegenen van jullie die tot nu toe nog niet ontdekt hebben dat deze angsten bestaan, zullen ze vroeger of later ontdekken, vooral als je merkt dat je dynamisch groeit en vooruitgang boekt op een pad van ontwikkeling en zelfverwerkelijking. Dus wanneer je je bewust wordt hoe je je door deze angsten voor het leven hebt verstopt, zullen deze woorden - wanneer je er achteraf op terugziet en ernaar handelt - heel helpend zijn. Zij kunnen nu het zaad in je psychische krachten leggen, dat vruchten zal dragen als jij met je hele wezen bereid bent om het probleem te zien en het op te lossen. Dit is werkelijk het voornaamste probleem in het leven.

De aard van al deze angsten is een verkeerd begrip van de functie van het ego en van het verband tussen het ego en het ware zelf. Dit is buitengewoon subtiel en moeilijk onder woorden te brengen, want zoals met alle levenswaarheden, is het ook met deze waarheid: zij is vol schijnbare tegenspraken, die alleen tegenspraken zijn zolang jijzelf verwikkeld bent in een dualistische denk- en levenswijze. Op het moment dat jij dit dualisme overstijgt, worden twee tegengestelde en elkaar schijnbaar uitsluitende aspecten even waar. Zo is het ook met het ego in relatie tot het ware zelf. Het is waar wanneer men zegt dat een dominerend, overdreven sterk ego de grootste hindernis is tot productief leven. En het is evenzeer waar wanneer men zegt dat een zwak ego niet in staat is tot gezond leven. Dit zijn geen tegengestelde of elkaar uitsluitende gegevens, vrienden.

Laat ik vóór alles en voor we over dit onderwerp meer in detail gaan, het feit beklemtonen dat de ongelukkige toestand van de mens voornamelijk te wijten is aan zijn onwetendheid over het bestaan van wat we ook wel ‘het ware zelf’ noemen. De mens is daaromtrent in grote mate onwetend. Op zijn best accepteren de meer verlichte mensen het bestaan ervan als filosofisch uitgangspunt. Maar dit is volledig verschillend van de ervaring, de levende, dynamische ervaring van het bestaan ervan. Als de mens werd grootgebracht met het besef en het doel dat er diep in hemzelf iets bestaat dat zijn ego-zelf oneindig te boven gaat, dan zou hij de gelegenheid en de kans krijgen door

experimenteren en onderzoek een weg te vinden om met deze kern van zichzelf in contact te treden. Hij zou in staat raken zijn ware innerlijk wezen te bereiken.

Omdat dat niet het geval is, wordt de mens in dit opzicht meer en meer beperkt in zijn begrippen en doelstellingen. Hij ziet het feit over het hoofd dat er iets anders in hem leeft behalve zijn ego. Zelfs diegenen van jullie die al jaren bezig zijn zichzelf een begrip te vormen van het ware zelf, van de creatieve substantie die ieder menselijk wezen bezielt, vergeten in 95% van hun dagelijks leven dat dit scheppende wezen leeft en beweegt in jou en jij erin leeft en beweegt. Je vergeet zijn bestaan. Je reikt niet uit naar zijn wijsheid. Je stelt al je vertrouwen in je beperkt, uiterlijk egozelf. Je laat na jezelf te openen voor de waarheid en de gevoelens van je diepere zelf. Je gaat vrolijk voort alsof er werkelijk niets anders is dan jouw bewuste geest, jouw ego-zelf met zijn direct toegankelijke denkprocessen en wilskracht. Met die houding doe je jezelf grotelijks tekort.

Dit heeft onvermijdelijk verschillende gevolgen. Het eerste is het probleem van identificatie. Als de mens zich uitsluitend met zijn ego, met zijn uiterlijk bewuste zelf identificeert, als hij zijn zelfgevoel voornamelijk met zijn egofuncties associeert, raakt hij totaal uit zijn evenwicht en verliest zijn leven inhoud en betekenis. Omdat het ego de rijkdom aan mogelijkheden van het ware zelf niet kan vervangen of er zelfs maar aan kan tippen, is het onvermijdelijk dat een mens in die toestand enorm bang en onzeker wordt en dit slaat op de meerderheid van de mensen. Het individu moet zich wel onvolwaardig gaan voelen en zijn gevoel ten opzichte van het leven en zichzelf wordt erg vlak en vreugdeloos. Dan gaat hij vaak als een razende op zoek naar vervangend genot, dat hol is en hem uitgeput en ontevreden achterlaat. Het ego kan geen diepe gevoelens voortbrengen, geen leven met kleur en geur, noch diepe, creatieve wijsheid. Het ego kan alleen inprenten, leren, de creatieve kennis van andere mensen verzamelen, herhalen en kopiëren. Het is uitgerust tot herinneren, tot uitsorteren, selecteren, tot planning, beweging in een bepaalde richting naar buiten toe en wat betreft benadering en accent ook innerlijk. Dat zijn zijn functies. Maar het is geen egofunctie te voelen, diep te ervaren en diep te weten, creatief te zijn. Als ik zeg ‘creatief’ bedoel ik niet alleen artistieke creativiteit. Iedere daad in het leven, ook de allereenvoudigste, kan creatief zijn, mits je geactiveerd door je ware zelf leeft. En iedere daad is zonder creativiteit wanneer je afgesneden bent van je ware zelf,

ongeacht hoeveel moeite je ervoor doet. Het ware zelf functioneert in feite moeiteloos. Waar het aan de dag treedt, heeft men zich inspanning getroost, maar altijd een ongedwongen inspanning. Ook dit lijkt een tegenspraak.

Laten we nu terugkomen op die wezenlijke menselijke angsten die ik zoëven heb opgesomd en ze beschouwen in het licht van dit onderwerp. Zoals ik zei, treden deze angsten aan de dag als gevolg van het afgesneden zijn van het ware zelf; je bent dan in onwetendheid en in verkeerde ideeën. Laten we beginnen met de *angst voor de dood*, want deze speciaal werpt zo'n schaduw op ieders leven. Als de mens zich overwegend met zijn ego identificeert, is zijn vrees voor de dood werkelijk heel terecht, want het ego sterft inderdaad. Deze uitspraak klinkt mogelijk angstwekkend voor hen die de waarheid en werkelijkheid van hun innerlijk wezen nog niet ervaren hebben. En het ís angstwekkend, precies om de reden die ik zojuist noemde, namelijk dat het gevoel van zijn, van bestaan, het zelfgevoel bij zovelen slechts aanwezig is door identificatie met het ego. Daarom is geen mens die zijn ware zelf geactiveerd heeft en het ervaart als dagelijkse werkelijkheid ooit bang voor de dood. Zo iemand voelt en kent de onsterfelijke natuur van zijn ware zelf, is vervuld van zijn eeuwigheid; het ware zelf kan alleen maar voortduren, want dat is inherent aan zijn aard. Dat kan niet verklaard worden door de logica waar het ego aan gewend is; die logica is veel te beperkt om dit te begrijpen.

Wanneer de mens in zijn levensbesef overdreven belang hecht aan de waarde van het ego, ontstaat er een vicieuze cirkel. Als je je geen andere werkelijkheid van denken, voelen en jezelf zijn kunt voorstellen dan de werkelijkheid van het ego, dan kun je natuurlijk niet de hogere mogelijkheden en de grotere werkelijkheid van het ware zelf ervaren. Dan moet het wel beangstigend lijken als je hoort dat de vermogens van het ego - die je als de enige echte beschouwt - ophouden te bestaan. Maar voor diegenen van jullie die de krachtige realiteit van het ware zelf ervaren hebben, kan deze uitspraak nooit beangstigend zijn. Want dan weet je heel goed hoe minderwaardig, vergankelijk en onvolkomen het ego is vergeleken met de werkelijkheid van je eeuwige, innerlijke wezen, dat je iedere keer dat je er contact mee hebt als eeuwig zult ervaren. Daarom moet je wel bang zijn voor de dood wanneer je zelfgevoel uitsluitend van je ego-zelf afhangt.

Ik wil hieraan toevoegen dat een verstandelijk accepteren van het ware

zelf - in de zin van een filosofische aanname, zoals ik hiervoor heb gezegd - de angst voor de dood niet zal verlichten, omdat dat geen realiteitsbesef, geen werkelijke beleving van het bestaan van het ware zelf kan geven. Dat vereist meer. Het vereist de verwerkelijking van de vermogens van het ware zelf. En hiervoor is het noodzakelijk, zoals jullie weten, dat je zeer duidelijk bepaalde stadia van ontwikkeling doormaakt. Hier wil ik later meer over zeggen.

De volgende angst op de lijst is *de angst voor het leven*. Jullie hebben mij al talloze malen horen zeggen dat hij die het leven vreest, ook de dood zal vrezen, en wie bang is voor de dood, ook bang is voor het leven. Want beide zijn in wezen hetzelfde. Ook deze uitspraak kan alleen maar echt begrepen worden als je het ware zelf, dat alle ogenschijnlijke tegenstellingen verzoent, ervaart. Dan zie je dat leven en dood, als ik het zo mag zeggen, de zonnige en schaduwkant zijn van een bepaalde manifestatie van bewustzijn. Niets meer of minder.

Welnu, de angst voor het leven is terecht wanneer je identiteitsbesef uitsluitend afhangt van het ego. Want de vermogens van het ego om het leven het hoofd te bieden en het productief te leven, zijn buitengewoon beperkt. In feite zijn ze zonder meer onvoldoende en laten ze een mens beslist in het onzekere, onveilig en onaangepast. Het ware zelf heeft anderzijds altijd antwoorden, altijd oplossingen, wat het probleem ook is. Het maakt dat iedere ervaring, hoe nutteloos of doelloos die eerst ook kan schijnen, diepe betekenis krijgt en een opstap wordt naar verdere expansie. Je levenservaring en het besef van je inherente mogelijkheden worden erdoor vergroot. Het heeft daarom het vermogen de mens levendiger en meer vervuld te maken en hem gestadig krachtiger te doen groeien. Dit alles kan bepaald niet van het ego gezegd worden. Het ego is voortdurend verwikkeld en verstrikt in schijnbaar onoplosbare situaties, problemen en conflicten. Het ego is uitsluitend aangepast aan het niveau van de dualiteit: dit tegenover dat, gelijk tegenover ongelijk, zwart tegenover wit, goed tegenover slecht. Zoals jullie weten, is dit voor de meeste levensproblemen een ongeschikte aanpak. Buiten het feit dat de waarheid niet gevonden kan worden als je de ene kant van een probleem ziet als wit en de andere als zwart, houden de dimensies van deze problemen vele andere overwegingen in. Het ego is niet in staat dit niveau te boven te komen, de waarheid van beide kanten als het ware tot harmonie te brengen. Daarom kan het geen oplossingen vinden, het komt altijd weer in valkuilen en in angst terecht. Zo vaart levensangst automatisch in het

kielzog van ego-identificatie.

De volgende op de lijst kan zijn de *angst voor genot*. Voor degenen van jullie voor wie zelfonderzoek nog niet buitengewoon diep gaat, zal een dergelijke uitspraak wel absoluut ongeloofwaardig klinken, precies zoals angst voor geluk dat zou doen. Dan zeg je bij jezelf: "Dit slaat niet op mij." Maar laat mij je vertellen dat iedereen in de mate waarin hij zich ongelukkig, onvervuld en leeg voelt, bang is voor geluk, vervulling en genot, hoezeer hij er op bewust niveau ook naar streeft en hunkert. Het moet zo zijn; dat is de balans die in evenwicht moet komen. Je leven toont dat feit aan, want je leven is nooit, nooit een product van omstandigheden boven je macht of van oorzaken gelegen buiten die welke jij innerlijk in beweging hebt gezet. Het is altijd en immer een product van je eigen innerlijk bewustzijn. Dit weten jullie in theorie, maar evengoed in de praktijk. Op zijn minst diegenen van jullie die enige ontdekkingen over zichzelf gedaan hebben, gaan steeds meer inzien dat zij zelf op een of andere manier al wat er mis is teweeggebracht hebben en nog steeds teweegbrengen. Vergeten jullie dit nooit.

Nu dan, angst voor genot, voor geluk, voor vervulling, is een realiteit die op alle mensen van toepassing is. In het begin is het alleen een kwestie *van je bewust voor deze angst openstellen*. Op het moment dat je dat doet, zul je op zijn minst begrijpen waarom je leven niet voortbrengt wat een andere kant in je zo vurig verlangt. Hoe krampachtiger je ego probeert te krijgen wat je bewust wilt, terwijl je vergeet dat je ego dat alleen niet kán bereiken, hoe minder vervulling mogelijk is. Toch is het niet noodzakelijkerwijs het bewuste ego dat vervulling in de weg staat, maar nog een ander deel van je wezen, dat noch het ego, noch het ware zelf is. Het ego wordt echter vaak blindelings gedreven tot een handelwijze die het onbewuste, angstige, levenweigerende deel in je voorschrijft. Dit wordt dan met verklaringen weggeredeneerd. Zelfs wanneer je alleen aan je actieve ego-zelf met zijn bewustzijn trouw zweert, zelfs dan is het ego niet meer dan een gehoorzame uitvoerder, of je dat nu weet of niet. De kwestie is alleen of het ego gedreven wordt door verkeerde destructiviteit, of geactiveerd wordt door het ware zelf.

Daarom is het absoluut essentieel dat je open staat voor je eigen terugdeinzend reageren op geluk en genot. Om dit in de context van de lezing van vanavond te begrijpen, zou ik dit willen zeggen: als een

mens zijn zelfgevoel alleen ontleent aan de vermogens van zijn ego, moet het opgeven van het ego wel ontzettend beangstigend zijn. En precies op dit punt zit je gevangen in een onoplosbaar conflict zolang je erin blijft steken: ontplooiing en genieten, vreugde en creatief leven, vervulling en geluk kunnen alleen bestaan als het ware zelf geactiveerd wordt, als je je niet uitsluitend met je ego vereenzelvigt, maar verbonden en geïdentificeerd bent met je ware zelf, met de eeuwige, scheppende substantie van je wezen.

Dit noodzaakt je de directe egocontrole los te laten. Het vereist vertrouwen en moed om je over te geven aan een innerlijke beweging die niet reageert op het uiterlijk denken en willen. Het is gemakkelijk de waarheid van deze uitspraak vast te stellen, als je een minuut de topmomenten in je leven overweegt. Alles wat je ooit waarlijk plezierig vond, geïnspireerd, moeiteloos, zonder angst, creatief en diep verblijdend, was precies te danken aan dit loslaten en aan de bezieling door iets anders dan de gebruikelijke, rechtstreeks door het uiterlijk zelf bepaalde mogelijkheden. Dan wordt geluk niet alleen mogelijk, maar is het een natuurlijk neveneffect. Je kunt je echte zelf niet zijn zonder gelukkig te zijn, en je kunt niet gelukkig zijn tenzij je geïntegreerd met en bezield bent door je echte zelf. Dit is het soort geluk waarin je geen angst kent voor beëindiging of verlies ervan, noch voel je vrees voor onwelkome neveneffecten. Het is het soort geluk, zoals ik elders heb gezegd, dat tegelijkertijd dynamisch, stimulerend, opwindend, tintelend van leven en toch vredig is. De splitsing bestaat niet meer, de splitsing die voortkomt uit de scheiding van deze begrippen waardoor ze elkaar uitsluiten en dat is wat het dualistische ego doet. In die gespleten manier van beleven sluit vreedzaamheid opwinding uit en brengt verveling. Opwinding sluit vrede uit en brengt angst en spanning. De mens wordt, zoals zo vaak, voor een keuze geplaatst die niet langer nodig is wanneer hij het rijk van het ene ware zelf binnengaat.

Hoe kun je nu zonder angst een toestand verwelkomen die afrekent met de egovermogens, wanneer je levensgevoel uitsluitend van die egovermogens afhangt? Dit is precies het punt waarop je in de val zit. Tenzij je je angst voor geluk in dit licht ziet, vind je geen uitweg uit deze valstrik. Je wordt voortdurend heen en weer geslingerd. Aan de ene kant schrik je ervoor terug je ego los te laten. Aan de andere kant verkeer je voortdurend in een staat van ernstige of minder ernstige, meer of minder bewuste hopeloosheid; je hebt het gevoel dat het leven

je door de vingers glipt, dat je iets wezenlijks mist, omdat datgene wat nodig is om deze toestand te verlichten niet tot stand komt zolang jij de heerschappij van het ego niet kunt laten varen.

Dit brengt mij op de volgende angst van de lijst, die hiermee in nauw verband staat en dat *is de angst om los te laten*. Nogmaals, als een mens zijn zelfgevoel uitsluitend aan zijn ego ontleent, is de persoonlijkheid niet in staat los te laten. Loslaten zou dan vernietiging betekenen. Maar voor wie, eerst zo hier of daar, beetje bij beetje, begonnen is de waarheid en werkelijkheid van zijn echte zelf te zien, levert *loslaten* niet alleen geen gevaar meer op, maar *wordt het leven zelf*.

Een mens raakt slechts geleidelijk gewend aan de nieuwe toestand, aan het nieuwe klimaat, de nieuwe vibraties, de nieuwe wijze waarop zijn ware zelf werkt. Maar dit is zeker niet onverenigbaar met het leven in een lichaam in deze aardse sfeer. Helemaal niet. Het betekent louter een harmonieuze wisselwerking tussen het ego en het ware zelf. Het betekent dat je weet hoe het ego werkt, dat je zijn grenzen, maar ook zijn kracht kent. Op dit punt kom ik nog terug.

Ten eerste wil ik graag zeggen dat, als je bang bent voor je ware zelf, je ook wel bang moet zijn voor leven en dood, voor genot en vervulling, voor geluk en ontplooiing, voor je eigen gevoelens en voor het creatieve proces zelf. Ten tweede spreekt het vanzelf dat gevoelens niet door het ego beheerst kunnen worden. Wie dit ooit probeert, bedriegt zichzelf alleen maar. Hij overdekt de spontaniteit en vrijheid van zijn ware zelf, hij doodt die zelfs. Dit is de reden waarom gevoelens nooit kunnen reageren op enig ‘moeten’, of dat nu van andere mensen komt of van jezelf. Gevoelens komen indirect tot stand en schijnen hun eigen, onafhankelijk leven te leiden, hun eigen wetten, logica en wijsheid te hebben. De mens doet er beter aan deze wetten en deze wijsheid te onderzoeken en te begrijpen, in plaats van ze te ontkennen en er de zwakke logica, de wetten en zogenaamde wijsheid van zijn ego overheen te leggen. Want gevoelens zijn een uitdrukking van het scheppende proces zelf. Iedereen weet dat ook dit proces niet geforceerd kan worden. Het kan alleen aangemoedigd of ontmoedigd worden, net zoals dat met gevoelens kan. Gevoelens en het scheppende proces zijn *innerlijke bewegingen*, die ik ook wel *zielenbewegingen* genoemd heb. Zij hebben hun boodschappen en signalen, waar je niet genoeg aandacht aan kunt geven als je jezelf wilt verwerkelijken en

contact wilt met je ware zelf.

Het ware zelf werkt als een stromende bron van levensenergie, energie die uit vele specifieke soorten bestaat. Dit is wat ik gewoonlijk de *levenskracht* noem. Deze levenskracht is niet alleen een geweldige sterke kracht, het is ook bewustzijn. Hij bevat diepe wijsheid en onverbiddelijke wetmatigheid, eeuwig en onveranderlijk. Het is noodzakelijk deze wetten te onderzoeken en te begrijpen. Dit verrijkt het leven wonderbaarlijk, in onvoorstelbare mate.

Ontkenning van de intense vervoering van deze levenskracht - die zich op alle niveaus van het bestaan en in alle levensfacetten (meer of minder intens) manifesteert - betekent het lokken naar verschillende gradaties van dood. Omarming van deze levenskracht betekent leven zonder dood. Ontkennen van het opperste levensgenot IS dood. Het feit dat het ego in het bestaan kwam, betekent dat de dood in het bestaan kwam. Ik kan hier nu niet gedetailleerd op ingaan, want dat zou ons te ver van ons onderwerp afleiden. Het volstaat te zeggen dat het ego een afgesplitst deeltje is van het grotere bewustzijn dat nog in alle mensen aanwezig is. Als dit afgesplitste deel niet geïntegreerd wordt met zijn oorsprong, sterft het af. Daarom zijn afsplitsen en sterven met elkaar verbonden, zoals hereniging en leven met elkaar verbonden en onderling afhankelijk zijn. Het bestaan van het ego, vreugdeloosheid en dood staan rechtstreeks met elkaar in verband, net zoals het ware zelf, opperste vreugde en leven rechtstreeks met elkaar in verband staan. Daarom lokt iemand die zijn ego niet durft los te laten, die bang is voor genieten en door die angst genot ontkent, dood uit. Dit is de werkelijke betekenis van dood. Het is een ontkenning van de ware, oorspronkelijke levenskern.

Dit alles, vrienden, leidt misschien tot de verkeerde veronderstelling dat je het maar beter zonder je ego zou moeten stellen. Jammer genoeg heeft heel wat spiritueel onderricht deze fout gemaakt en op die manier verwarring onder zijn aanhangers gezaaid. Niets kan verder van de weg der waarheid zijn dan je ego te negeren of te verwaarlozen. Dit te doen leidt alleen maar tot het andere uiterste. En altijd zijn beide uitersten even verkeerd, schadelijk en gevaarlijk. De mens die een leven lang - en vaak meerdere levens lang - zijn ego te zeer benadrukt heeft, in de waan dat dit niet alleen veilig is, maar het leven zelf is, raakt vermoeid. Hij wordt moe omdat iedere verkeerde, op een misvatting gebaseerde zielsbeweging uitputtend is. Het doet hem verkrampen in zijn

wanhopig pogen om vast te houden.

Wat ook de verkeerde manieren zijn om een verkrampt ego te doen ontspannen, ze betekenen altijd verzwakking van het ego. Als het ego enerzijds te sterk is, moet het onvermijdelijk anderzijds te zwak zijn. Ik stel dit, voor jullie die op dit pad werken, in praktische bewoordingen: in de mate dat je bang bent je egocontrole te laten varen (in de waan dat je hierdoor je kracht verliest), ben je niet in staat voor jezelf op te komen omdat je bang bent. Hoe meer je in staat bent je over te geven - aan je gevoelens, aan het scheppende proces, aan de ongekende kwaliteiten van het leven zelf, aan een partner - hoe sterker je bent. Dan ben je niet bang om beslissingen te nemen, fouten te maken, moeilijkheden het hoofd te bieden. Je vertrouwt op je eigen middelen, je hebt integere eigen standpunten, je betaalt de prijs die het kost jezelf te zijn, je komt op voor je rechten zoals je je verplichtingen vrij en bereidwillig nakomt, niet uit angst voor een autoriteit of voor de consequenties van afkeuring. De kracht van het ego tot zulke gezonde zelfhandhaving maakt zelfovergave mogelijk.
Omgekeerd maakt de zwakheid van een ego dat bang is voor zelfverantwoordelijkheid, zelfovergave - en dus genieten - onmogelijk. Iemand die gewoonlijk de vermogens van zijn ego overbelast en uitput, zal op de verkeerde wijze ontspanning zoeken. Dat kan vele vormen aannemen. Een van de meest vergaande vormen is krankzinnigheid, waarbij het ego volledig uitgeschakeld wordt. In minder sterke gevallen neemt het de vorm van neurotische symptomen aan, waarbij het ego niet in staat is zijn vermogens van kracht, van zichzelf zijn, van zelfverantwoordelijkheid en dergelijke te gebruiken. Of het kan de vorm aannemen van alcoholisme, drugverslaving en alle andere kunstmatige manieren om ontspanning te verkrijgen voor een overspannen ego dat plezier ontbeert, omdat het te bang is om zich over te geven aan het creatieve proces.

Daarom is het uiterst belangrijk te begrijpen wat de mogelijkheden van het ego zijn, hoe ze te gebruiken en wat de beperkingen ervan zijn. We zullen daar in de toekomst gedetailleerder op ingaan. Ik wil nu alleen dit zeggen: het ego moet weten dat het slechts dienaar is van het grotere innerlijke wezen. *Zijn belangrijkste functie is bewust contact zoeken met het grotere, innerlijke zelf.* Het moet zijn plaats kennen. Het moet weten dat het zijn kracht, vermogen en taak is dat contact te zoeken, daartoe te besluiten, hulp te vragen aan het grotere zelf om er blijvend contact mee te vestigen. Bovendien is het zijn taak de

belemmeringen bloot te leggen die tussen dat ego en het grotere zelf in staan. Ook hierin is zijn taak beperkt. Het besef komt altijd van binnen uit, vanuit het ware zelf, maar het komt als een antwoord op de wens van het ego om oneerlijkheid, destructiviteit en dwalingen te begrijpen en te veranderen. Met andere woorden, de taak van je ego is je gedachten, je bedoeling, je verlangen, je beslissing onder woorden te brengen. Maar zijn grens ligt bij de uitvoering van de gedachte, de bedoeling, het verlangen. *Nadat zijn taak om te beslissen de prijs te betalen voor waarachtigheid, integriteit, eerlijkheid, inspanning en goede wil vervuld is, moet het een stapje terug doen en het ware zelf naar voren laten komen met zijn intuïtie en inspiratie die het tempo bepalen en de koers uitzetten voor het individuele pad.*

Het ego moet telkens weer kiezen, beslissen en van plan zijn dit pad van ontwikkeling te volgen. Het moet bereid zijn van binnen uit te leren en de diepere taal van het onbewuste te begrijpen, een taal die eerst heel onduidelijk is, maar later steeds helderder wordt. Het moet de boodschappen leren begrijpen van zowel het destructieve onbewuste, als van het nog dieper onbewuste wezenlijke zelf met al zijn schitterende, opbouwende scheppingskracht. Het ego moet van ganser harte zijn steun verlenen, zijn eenduidige inspanning, zijn meest opbouwende houding en onverdeelde aandacht geven aan het innerlijk pad. Het moet zijn beperkingen kennen ten aanzien van de diepe wijsheid en het individuele ritme van het pad, oog hebben voor het juiste tijdstip, de kracht om vol te houden in moeilijke tijden en het moet een beroep doen op de onbeperkte hulpbronnen van het ware zelf. Het moet een fijngevoeligheid ontwikkelen ten aanzien van het subtiele samenspel met het ware zelf - waarbij het ego steeds alerter wordt en het ware zelf zich steeds meer manifesteert - zodat het leert wanneer krachtig op te treden om weerstanden te overwinnen, om verontschuldigingen en rationalisaties te laten zien en wanneer een stap opzij te doen in een meer passieve, luisterende houding, die tot leren bereid is. Het ego kan met een paar armen vergeleken worden, armen die uitreiken naar de bron van leven, maar hun beweging stoppen wanneer ze alleen nog maar hoeven ontvangen.

Moge deze lezing jullie allen werkelijk goed doen. Mogen jullie hem diepgaand bestuderen en erover mediteren. Bestudeer hem zin voor zin, kijk hoe hij op jou van toepassing is. Mediteer erover met het verlangen er gebruik van te maken, niet alleen door hem theoretisch te begrijpen, maar door waarlijk naar dat deel van jezelf te zoeken dat

eeuwig is en werkelijk bekwaam, dat altijd in heerlijke, extatische vreugde verkeert. Want dat is je geboorterecht. De prijs is een beetje moeite om je luiheid en je weerstand te overwinnen en je ondoelmatige veiligheidsmechanismen op te ruimen.

Dat betekent ook dat je onderzoekt wat er nodig is om je met je ware zelf te verbinden. Het ego moet met het ware zelf kunnen samengaan. Het ware zelf transcendeert de botte wetten van de uiterlijke moraal; daarom moet je de moed hebben in je eigen waarheid te zijn in plaats van trouw te zweren aan de publieke opinie, aan een autoriteit of aan de maatschappij in het algemeen. Dat soort onderdanigheid wordt alleen geboren uit angst en hebzucht, lafheid en opportunisme. Zo is uiterlijke moraliteit niet noodzakelijk een teken van echte innerlijke moraliteit. Het ware zelf heeft echter buitengewoon nauwkeurige normen betreffende echte moraliteit, normen van veel diepere aard. Je moet zien waar zelfzucht, wreedheid, egocentriciteit, hebzucht en oneerlijkheid in je ziel bestaan, al is het nog zo weinig. Ieder greintje daarvan, hoe verzacht misschien ook door echte goedheid, staat in de weg, speciaal wanneer het niet herkend, ontkend of verontschuldigd wordt. Als je jezelf voor de gek houdt door te proberen het leven voor de gek te houden, maak je het jezelf onmogelijk te leven met de wetten en krachten van je eigen diepste, scheppende wezen. Ontdek dus de gebieden waarop je bedrog pleegt. Ze kunnen verborgen liggen, dat is waar, maar ze bestaan altijd in de mate waarin jij ongelukkig en ontevreden bent, en dus in de mate waarin je gescheiden bent van je ware zelf.

Wees in vrede, wees gezegend, wees in God!”

Deze lezing werd gegeven via Eva Pierrakos in 1967.
Oorspronkelijk uitgegeven door Center for the Living Force - Phoenicia (N.Y.) onder de titel: ‘The Ego’s Coöperation with or Obstruction to the Real Self’.
Vertaling door An van Dijk in 1985; herzien in 1999 door A. en M. Mol.
© Stichting Gemeenschap het Pad. Uitgave 2009